

- розробка механізму підтримки культурних ініціатив на місцевому рівні;
- запровадження пільгового податкового режиму для вітчизняних культурних індустрій;
- розвиток аналітично-інформаційної підтримки творчих проєктів.

У центрі культурної політики демократичної держави повинна бути людина, особистість, її потреби й інтереси, що сприяють реалізації в повному обсязі її природної суті. Вирішення такого завдання забезпечується, коли політика спирається на науку, реальну оцінку соціокультурної ситуації в суспільстві, професіоналізм, компетентність тих, хто її розробляє і здійснює. Досвід розвитку країн і народів, у тому числі й України, переконує, що державна культурна політика – явище історичне, вона не може бути однаковою для різних періодів, навіть для країни в цілому, вона повинна бути на одному й тому ж етапі варіативною, враховувати історичні традиції як держави, так і її регіонів, а також сучасну соціокультурну ситуацію. Отже, державна культурна політика залежить від історичних, суспільно-політичних, господарчих, соціокультурних особливостей держави та конкретних особливостей певного етапу її існування.

Українська культура в цілому все ще переживає період свого нового становлення, національного утвердження нових цивілізаційних цінностей, модернізаційного і постмодернізаційного структурування.

Культурна політика має бути трансформована і реформована таким чином, щоб стати здатною гідно відповісти на виклики сьогодення.

*Г. Г. Бородіна,
канд. іст. наук,
доцент МФ КНУКіМ*

ПРОСОПОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ (XIX – початку XX ст.)

Останнім часом розвиток української історичної науки спонукає до вивчення минулого значною мірою за допомогою просопографічних досліджень. Просопографія (від грецької просопо – обличчя, особа, персону і графо – пишу) – спеціальна історична дисципліна, яка на основі джерел різних видів (генеалогії, демографії, психології, нумізматики, соціології тощо) досліджує особу в сукупності її індивідуальних якостей та взаємостосунків з оточенням [2, 69].

На Півдні України, в територіально-адміністративних межах сучасних Миколаївської, Одеської та Херсонської областей, протягом XIX – початку XX століття була сформована мережа книгозбірень, яка складалась з: публічних бібліотек ("кабінети для читання" при книжкових магазинах, губернсь-

кі, міські); народних (як різновид публічних книгозбірень) – земські, громадських організацій, товариств та ін.; спеціальних – галузеві, навчальних закладів (шкіл, гімназій, ліцеїв, вищих навчальних закладів, в тому числі університетів). До формування мережі бібліотек Півдня України причетні громадські і політичні діячі – М. Аркас, Г. Ге, М. Пирогов, С. Русова, А. Скальковський, М. Беккер; бібліотечні діячі М. Попруженко, В. Шенфінкель, а також книготорговці М. Клочков, К. Тотті, В. Картамишев та видатні особи іноземного походження, які проживали на даній території, – А. Рішельє, Д. Рішельє, О. Дерibas.

Зокрема, Херсонська громадська публічна бібліотека і Миколаївська громадська бібліотека (нині Херсонська ОУНБ і Миколаївська ОУНБ) своїм народженням зобов'язані кадровому офіцеру, громадському і культурному діячу південного регіону – Григорію Миколайовичу Ге (1830-1911).

Подальшим успішним розвитком Херсонська громадська бібліотека завдячує активній діяльності Віри Костянтинівни Шенфінкель (1867-1928), яка понад 30 років свого життя віддала книгозбірні, та бібліографу-ентузіасту – Михайлу Євгенійовичу Беккеру (1842-1909).

Економічний розвиток та освоєння земель степового Північного Причорномор'я – прикордонного регіону Російської держави, викликали появу суднобудування, військово-морського флоту, розширення торговельних відносин тощо, що і зумовило створення бібліотек навчальних закладів морського та технічного профілю (бібліотеки штурманського училища, бібліотеки при Гідрографічному депо) та спеціальної (морської) бібліотеки – Севастопольської морської офіцерської бібліотеки, яка майже 35 років була окрасою культурного ландшафту Миколаєва. Нею опікувалися адмірал Олексій Самуїлович Грейг (1775-1845), шотландець за походженням, і віце-адмірал Михайло Петрович Лазарев. Д. Афанасьєв зазначав: "Первый как учредитель библиотеки, а второй как заботливый устроитель, пытавшийся поставить библиотеку на высоту ее знания" [1, 4].

Окрім того, різні аспекти діяльності бібліотечних закладів Півдня України висвітлені у працях культурних та громадських діячів краю кінця XIX – початку XX ст.: В. Яковлева, М. Беккера, В. Шенфінкель, А. Гавриїла, Г. Ге, М. Попруженка та ін. Наприклад, загальні відомості про книгозбірню Одеси містяться в історичному нарисі М. Г. Попруженка "Одесская городская публичная библиотека" (1911 р.), І. Вугмана "95 лет жизни и деятельности Одесской государственной публичной библиотеки (1830-1925)" (1926 р.). В них розкриваються умови створення та діяльності деяких книгозбірень, приватних "кабінетів для читання", склад їх фондів та контингент читачів. Однак дані автори не ставили своїм безпосереднім завданням дослідити історію бібліотек регіону в цілому, їх науковий доробок носить фрагментарний характер, вони аналізують лише діяльність тієї чи іншої бібліотеки.

Сьогодні, коли хронологічні межі теми, винесеної на розгляд, віддають нас не десятиліттями, а вже століттями, навіть поодинокі факти про де-

просвітителів, які виявлені в рідкісних джерелах, що зберігаються в архівах та бібліотеках України та торкаються нашої теми, мають не лише пізнавальне, а й наукове значення для вивчення історії бібліотечної справи.

Використані джерела

1. Афанасьев, Д. Севастопольская морская библиотека / Д. Афанасьев // Морской сборник. – 1885. – № 5. – 88 с.
2. Українська архівна енциклопедія/Дежкомархів України; УНДІАСД. – Т. 3. Н-Я. Роль і значення архівів. – К.: УНДІАСД, 2007. – С. 69-71.

*Ю. Л. Вішнікова,
старший викладач НАКККіМ,
здобувач НАКККіМ*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ДЕРЖАВАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Міжнародна співпраця надає широкі можливості для взаємного ознайомлення з культурою та художньою творчістю народів різних країн світу, сприяє їх культурному взаємозбагаченню. Сьогодні підтримку міжнародному співробітництву надають різноманітні організації – міністерства, відомства, посольства, центри культурного розвитку, продюсерські центри, гастрольні агенції, освітні заклади тощо.

Одним з основних завдань цих організацій є вирішення організаційних та фінансових питань для реалізації мистецьких проєктів в найрізноманітніших жанрах. Участь України в міжнародних проєктах на рівні з країнами Європейського союзу позитивно впливає на інтеграцію української культури в європейський культурний простір, сприяє просуванню та популяризації національної культури й традицій в різні країни світу.

Співпраця між державами в сфері культури, в певній мірі, ґрунтується на особистих контактах, тому, задля успішної реалізації міжнародних культурних проєктів, необхідне налагодження прямого співробітництва між співаками, солістами, диригентами, діячами мистецтва, композиторами, їх двостороння участь у міжнародних конкурсах, фестивалях, майстер-класах, культурно-освітніх програмах тощо.

Один з важливих напрямків розвитку міжнародних взаємин України з державами Європи – поширення доробку національних композиторів. Задля виконання цього завдання необхідне проведення заходів, спрямованих на презентацію української класичної і сучасної музики зарубіжній публіці та навпаки, – це реалізується співпрацею між концертними і фестивальними агенціями нашої та інших держав, які в змозі створити умови для участі